Шаҳримиз янгиликлари

Фахрий ёрлиқ

Октябрь революцияси номли заводнинг тарихий музейи Совет Иттифоқи маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланганлиги ҳақида хушхабар келди.

Музейга Фахрий ёрлиқ Тошкент ишчилари ва темир йўлчиларнинг амалга оширган шонли ишлари тўғрисида пойтахт пионерлари, комсомоллари, ишчи-хизматчилари ва туристлар ўртасида катта тарбиявий ва пропаганда ишларини олиб боргани учун берилди.

Болгарияга машиналар

«Ташсельмаш» заводида Кубага юбориш учун тайёрлаб қўйилган 17х8-1,8 маркали пахта териш машиналари қаторидан тўқ зангори рангли ХТ-1,2 агрегатлар ҳам ўрин эгаллади. Буларни машинасозлар болгар дўстлар учун тайёрладилар.

ДАҲАДА БИРИНЧИ

Янгидан обод бўлаётган Қорақамиш массивидаги 3-уйнинг пастки қаватида саноат моллари билан савдо қиладиган янги магазин иш бошлади.

Даҳа аҳолиси уй-рўзғор буюмлари ва бошқа нарсаларни шаҳардан эмас, шу магазиндан харид қилишмоқда. Бу қурувчилар учун айниқса қулай бўлди.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6 АПРЕЛЬ 1968 й. 3-йил чиқиши. ШАНБА № 81 (540). БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

◆ Покистон Ислом Республикаси Президенти фелдмаршал Муҳаммад Айбхоннинг таклифига биноан, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин шу йил 17 апрелдан 20 апрелгача расмий визит билан Покистонга боради.

◆ 5 апрелда Тошкентда республика ёзувчилари, композиторлари, рассомлари, кинематографчилари, архитекторлари ва журналистлари союзларининг, шунингдек Ўзбекистон театр жамиятининг Бирлашган пленуми бўлди. Бирлашган пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига табрикнома йўлладилар.

◆ 5 апрель куни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Теҳрондан Исфаҳонга келди.

◆ Яқинда А. Ф. Горкин раислигида ва СССР Бош Прокурори Р. А. Руденко иштирокида СССР Олий Судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленум балоғатга етмаганларнинг жиноий ишлари юзасидан суд практикаси масалаларини кўриб чиқди.

◆ «Билим» жамияти правлениесининг 4 апрелда Тошкентда бўлиб ўтган пленумида республикада лекция пропагандасини илмий асосда уюштириш масаласига катта эътибор берилди.

ДЕПУТАТЛАР ҲИСОБ БЕРДИЛАР

1 Май номли 146-ўрта мактабнинг кенг залида Ленин район Советининг депутатлари ўз сайловчиларига ҳисобот бердилар. Йиғилишни очган 14-сайлов участкаси агитпунктининг мудири В. М. Сусанина Марказий универмаг директори, депутат К. А. Абайхоновга сўз берди. Депутатнинг мазмунли докладидан сўнг сайловчилар бирин-кетин савол бера бошладилар.

Пенсионер Н. Н. Редин Човли ариғини тозалашнинг тугалланиши ҳақида савол берди. Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг катта ўқитувчиси С. М. Демин учинчи Малогоспитал тупигида планлаштириш ишларини олиб бораётган кишилар водопровод ва электр тармоқларини бузаётганликлари ҳақида депутатларга маълум қилди.

Ленин район депутатларининг сайловчилар олдида берган ҳисоботлари жуда қизиқарли ўтиши билан бирга амалий ишларга қаратилди.

ФРУНЗЕ. «Чўлпон» пойафзал фабрикасининг асосий корхонасида хотин-қизлар пойафзалини ишлаб чиқарадиган поток линия ишга туширилди. Қисқа муддат ичида корхона ишчи ва инженерлари Франциядан келган мутахассислар билан биргаликда француз ускуналарини монтаж қилдилар.

Магазинлар прилавкасига фрунзелик мода ишқибозларининг дидига мос келадиган товарларнинг биринчи намуналари чиқарилди.

СУРАТДА: янги цехнинг тайёрлаш линияси.

А. Расшихин фотоси, ТАСС фотохроникаси.

Беш йилликнинг зарбдор одимлари

СУРЪАТ ОШЯПТИ

«Узбексельмаш» заводи коллективи беш йилликнинг учинчи йилида ўзаро социалистик мусобақани кенгайтиряпти. Корхонадаги цехлар ва участкалар, бригадалар меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштириш, иш вақтини, материал ва маблағларни тежаш бўйича ўзаро беллашиб дуруст натижаларни қўлга киритмоқдалар.

Март ойида заводнинг сеялка цехи ишчилари ғайрат камарини маҳкам боғлаб меҳнат қилиб, мусобақада пешқадамлик қилди. Коллектив ой давомида 550 та ўрнига 600 та турли маркадаги сеялкалар ишлаб чиқариб, белгиланган топшириқни 109.1 процент ўринлатди. Коллективнинг биринчи кварталдаги иш натижалари ҳам чакки эмас. Цех ишчилари уч ой мобайнида 1650 та ўрнига 1661 та сеялка ишлаб чиқардилар.

Цехнинг участкаларида корхонада биринчилардан бўлиб меҳнатни илмий ташкил қилиш [НОТ] жорий қилинмоқда. Натижада меҳнат маданияти яхшиланиб, кўплаб материал, маблағлар тежаб қолинмоқда, ишлаб чиқариш суръатлари ошмоқда.

Цех ишчилари апрелнинг дастлабки кунларида янада жўшқин ғайрат билан меҳнат қиляптилар. Слесарлар У. Даматов, В. Нурмуҳамедов, пармаловчи В. Белоусова, токарь Е. Ризаевлар кунлик топшириқларни мунтазам 120—130 процент бажаришяпти. Азамат коллектив апрель ойида ҳам пахтакорларга кўплаб сифатли сеялкалар етказиб беради.

●

БАЙРАМ ШАРАФИГА

Беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш юзасидан бошланган ватанпарварлик ташаббусига қўшилган чини заводининг ишчи, инженер-техник ходимлари кун сайин суръатга-суръат қўшиб меҳнат қилмоқдалар. Чинисозлар март ойи планини ошириб адо этдилар. Ўтган ойда улар пландаги 199 минг сўмлик ўрнига 210 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб планни 105 процент қилиб бажардилар. Шундай қилиб, корхона меҳнатчилари 1968 йилнинг биринчи кварталида 2 миллион 110 минг ўрнига 2 миллион 166 минг дона маҳсулот тайёрладилар.

Ўтган 3 ой ичида 6 та қимматли рационализаторлик ва ихтирочилик таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилиши давлатнинг кўплаб маблағини тежаб қолиш имконини берди. Заводда тежамкорликка ҳам етарли эътибор берилляпти. Буни биринчи кварталнинг ўзидаёқ давлатнинг 98 минг киловатт-соат электр қуввати тежаб қолинганлиги ҳам кўрсатиб турибди.

● **ТАШАББУС ИЗИДАН**

Аҳиллик билан

ШАҲРИМИЗДА «Октябрь 40 йиллиги маҳалласи каби қўлни-қўлга бериб иш олиб бориш натижасида қанчадан-қанча ютуқларни қўлга киритаётган маҳалла аҳли оз эмас; «Октябрь 50 йиллиги» маҳалласи бунга мисол бўла олади.

Баҳор келмаёқ 650 хўжалик бир ёқадан бош чиқариб маҳалла ободончилигига киришди. Кўча ёқаларига ариқлар қазилди. 1000 туп олма, 1800 тупдан зиёд олча, ўрик, олхўри, шафтоли кўчатлари экилди.

Кўча ва йўлкаларни асфальтлашдан аввал эса маҳалла аҳли уларни яхшилаб текислашди, шағал тўкишда кўмаклашишди.

Маҳтумқули кўчасидаги жарлик текисланиб, маҳалла болалари учун спорт майдончаси ташкил этилмоқда.

Бу ишларнинг ҳаммаси шанба ва якшанба кунлари амалга оширилмоқда.

— «Октябрь 40 йиллиги» маҳалласи ташаббусига қўшилган маҳалламиз аҳли яна кўп ишларни амалга оширишни мўлжалламоқда,— дейди ўртоқ И. Исмоилхўжаев. — Яқин ўртада маҳалла клубини қуришга киришамиз. Бунинг учун ҳозир керакли анжомлар тайёрланмоқда.

Тошкент санитария-техника анжомлари заводи ишчилари халқ хўжалиги учун зарур бўлган кўпгина буюртмаларни бажараётир. Заводнинг йиғув-механика цехида токарь Николай Пешев ҳам завод коллективи ҳиссасига ўз улушини қўшмоқда. У беш йилликни муддатидан илгари бажариш ҳаракатига қўшилиб, смена ва ойлик топшириқларини анча ортиғи билан адо этяпти.

СУРАТДА: токарь Н. Пешев иш устида.

Тошкент иссиқлик энергетика маркази шаҳримизнинг Фрунзе ва Чилонзор районидаги кўпгина корхона, муассаса ҳамда турар жой биноларини иссиқлик ва электр қуввати билан таминлаб турибди. Бу марказ коллективи ҳам беш йиллик топшириқларини муддатидан аввал адо этиш борасида баракали меҳнат қилаётир.

СУРАТДА: марказ бошқарув пультининг навбатчиси В. Баловная ва навбатчи инженер Н. Таран ўртоқлар ўз сменаларида навбатчилик қилмоқдалар.

М. Нуриддинов фотолари.

Транспортчилар слёти

Бўлажак бинонинг қурилиш майдони ажратилгандан тортиб то у битгунга қадар материалларни ташишда транспорт керак. Кундалик турмушимизда кўпгина ишлар қудратли машиналарнинг бетиним ҳаракати билан битади. Шуларни ўйлаганда транспорт ходимларининг меҳнатидан қувонамиз.

Лекин айрим ҳайдовчилар, транспорт хўжаликларининг ходимлари ўз вазифаларини садоқат билан бажармаслик ҳоллари содир бўлмоқда. Баъзи хўжаликлар техника жиҳатдан шай бўлмаган машиналарини ҳаракатга чиқармоқдалар.

Куни кеча темирйўлчилар маданият саройида бўлган Ленин район транспорт ходимларининг слётида ана шу фикрлар айтилди.

Слётда район ижроия комитети раисининг ўринбосари В. А. Бирюков автомобиль хўжаликларининг коллективлари олдида турган вазифалар ҳақида доклад қилди. Докладчи районда транспорт ҳаракатини яхшилашга доир олиб борилаётган ишларни айтиб берди.

Слётда 3-автокомбинат шофёри Н. Сайрамов, 3-такси-мотор парки шофёри Т. Саркисов, 75 ёшли шахсий пенсионер И. Мушегян, шаҳар милиция бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, Д. М. Балан ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Ленин район транспорт хўжаликлари қардош Қозоғистоннинг Чимкент областидаги таксимотор парки коллективи билан мусобақадошдирлар. Слёт қатнашчилари мусобақадошларнинг вакилларини қизғин кутиб олишди. Делегация бошлиғи таксимотор парки директори Н. Бақаев қозоқ дўстларнинг бугунги қувонарли ишлари ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Шундан кейин слёт қатнашчилари шаҳарда транспорт ҳаракатини янада яхшилаш, аҳолига намунали хизмат кўрсатиш, пролетариатнинг буюк доҳийси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб тўёналар тайёрлаш ҳақида пойтахт транспорт ходимларига қарата мурожаат қабул қилдилар.

Слётда райондаги илғор ҳайдовчиларга Фахрий ёрлиқлар, қимматбаҳо совғалар топширилди.

● *Беш кунлик ва дам олиш*

САМАРҚАНД ЗИЁРАТИГА

Қадимий ва навқирон шаҳар — Самарқанд бунёд бўлган куннинг 2500 йиллигига қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. У ердаги кишини ҳайратда қолдирадиган нодир бинолар ёнида замонавий иморатлар ҳам қурилмоқда. «Ташгипрогор» институтининг лойиҳачилари ана шу янги бинолар қурилиши билан танишишга қизиқиб қолдилар. Институт ходимлари тушган автобус кеча Самарқандга йўл олди.

Тошкентлик лойиҳачилар Самарқанднинг бугунги архитектураси билан танишадилар ва қадимий обидаларни зиёрат қиладилар.

Ленин районидаги санэпидстанциянинг 60 дан ортиқ ходими тушган автобуслар ҳам Самарқандга жўнаб кетди. Улар ўзларининг дам олиш кунларини қадимий шаҳарда ўтказишмоқчи.

Бугун эрта тонгданоқ қардош қурувчилар тушган машиналар ҳам Чимён қучоқларига қараб йўл олди. Бугун у ерда минглаб кишилар ҳордиқ чиқаришмоқда.

Шаҳардаги 79-мактабнинг талабалари Черняевка далаларига жўнаб кетди. Ўқувчиларнинг мақсади лолалар териш, баҳорнинг энг гўзал дарakчиларидан гербарийлар тайёрлашдир.

Ер шаридан

МАРТИН ЛЮТЕР КИНГ ЎЛДИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 апрель. (ТАСС). Нобель тинчлик мукофотининг лауреати, Америка негрларининг гражданлик ҳуқуқлари учун кураш ҳаракатининг раҳбари Мартин Лютер Кинг кеча Мемфисда (Теннесси штати) ирқчилар томонидан ўлдирилди.

Кинг қандай конкрет вазиятда ўлдирилганлиги ва уни ўлдиришда кимлар қатнашганлиги ҳозирча номаълум. ЮПИ агентлигининг хабарида айтилишича, Кинг Лоррейн мотелининг балконида турган пайтда унинг қаршисидаги бинодан ўқ узилган. Полициячиларнинг айтишига қараганда, «оқ танли ёш йигит» ўша бинодан югуриб чиқиб, тахминан бир квартал чопиб бориб, ичида яна учта оқ танли киши ўтирган автомашинага сакраб чиққан.

Мемфис полициясининг директори Холломан шаҳарда фавқулодда ҳолат жорий этилганлигини дарров эълон қилди.

Президент Жонсон Кинг ўлдирилганлиги тўғрисидаги хабарни эшитиши биланоқ, телевидение орқали гапириб, Гонолулуга (Гавайи) қилмоқчи бўлган сафарини кейинга қолдирганлигини айтди ва Америка гражданларини осойишталик сақлашга ва «кўр-кўрона зўрлик» қилишни рад этишга чақирди.

Америка камбағалларининг Вашингтонга оммавий юриш бошлашига сал фурсат қолган бир пайтда Кинг ўлдирилди. 22 апрелда Американинг бир неча ўн минг оддий кишилари пойтахтга бориб, Вьетнамдаги жирканч урушга қарши қаттиқ норозилик билдирмоқчи эдилар.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати, деб хабар беради ВИА агентлиги Қўшма Штатлар Шимолий Вьетнамнинг «бир қисмини бомбардимон қилиши» тўғрисида 3 апрелда баёнот берди.

«Вьетнам халқининг мустақиллик ва озодлик йўлидаги кураши, дейилади баёнотда, янги даврга кирди. АҚШнинг мағлубиятга учраши аён бўлиб қолди. Қўшма Штатлар Вьетнамда олиб борилаётган агрессив урушга хотима бериши, барча Америка қўшинларини ва унга шерик бўлган мамлакатлар қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб кетиши ҳамда Вьетнам халқига Вьетнамнинг ички ишларини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқи берилиши керак».

Баёнотда яна бундай дейилади: «Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг эълон қилинган тўрт моддасида ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг сиёсий программасида ифодаланган Вьетнам халқининг тинчлик ва мустақиллик позицияси Вьетнамга доир 1954 йилги Женева битимларининг асосий принципларини ва энг муҳим қоидаларини ўз ичига олади ҳамда Вьетнам проблемасини сиёсий жиҳатдан ҳал этиш учун тўғри асос бўла олади».

Қўшма Штатлар бомбардимон қилишларини ва Вьетнам Демократик Республикасига қарши бошқа барча уруш ҳаракатларини дарҳол сўзсиз тўхтатганини исбот этган ҳамоно Вьетнам Демократик Республикаси билан Қўшма Штатлар ўртасида музокаралар бошланади, деб Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати бир неча марта айтган эди.

Баёнотда таъкидлаб ўтиладики АҚШ ҳукумати Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг, Америка прогрессив жамоатчилигининг ва бутун дунё жамоатчилигининг қонуний талабларини ҳақиқатан ҳам ва тамомила бажармади.

Шунга қарамай, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати, дейилади баёнотда, музокараларни бошлаб олиш учун Американинг бомбардимон қилишини ва Вьетнам Демократик Республикасига қарши бошқа барча уруш ҳаракатларини ҳеч сўзсиз тўхтатиш тўғрисидаги масалани Америка томони билан муҳокама қилиш мақсадида АҚШ вакили билан алоқа боғлаш учун ўз вакилини тайинлашга ўз навбатида тайёр эканлигини билдиради.

Қўшма Штатлар Вьетнамга қарши агрессияни давом эттираверар экан, Вьетнам халқи президент Хо Ши Миннинг муқаддас даъватига жавобан Шимолни ҳимоя қилиш, Жанубни озод этиш, ўз ватанини тинч бирлаштиришга ўтиш ва шундай қилиб Ҳинди-Хитойда, Жануби-Шарқий Осиёда ва бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш ишига ҳисса қўшиш мақсадида тўла ғалабага эришгунча кескин уруш олиб бораверади. (ТАСС).

ВДРГА ҲУЖУМ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ, 4 апрель. (ТАСС). ВИА агентлиги хабар беради: Кеча Америка авиацияси Тханьхоа вилоятидаги аҳоли зич яшайдиган 5 та районни ва Нгеан вилоятидаги учта районни бомбардимон қилди. Бомбардимонлар натижасида Тханьхоа вилоятининг биргина Донгшон районида юзга яқин уй вайрон бўлди.

Америка авиацияси 2 апрелда Хатинь, Тханьхоа, Нгеан ва Куангбинь вилоятларидаги аҳоли зич яшайдиган районларга бир неча марта ҳужум қилди. Айни вақтда Куангчинь, Намха, Ниньбинь вилоятлари устида ва Вьетнам Демократик Республикасининг бошқа районлари устида Америка авиациясининг разведкачи самолётлари учиб юрганлиги аниқланди.

ХАЗИНА ОЧУВЧИЛАР

Изланиш ва натижалар

Қуш учса қаноти куядиган Қизилқум саҳроси. Офтоб тиғи мияни пармалаётгандек. Қум устида иссиқ ҳаво титилган тивит жундек кўтарилиб турибди. Инсон иссиқ тандирга тушиб қолгандек ҳис қилади ўзини. Ҳеч ерда жон зоти кўринмайдиган мана шундай барханлар орасида бир неча одам гўё бу ноқулайликларни сезмаётгандай ўз ишлари билан банд...

Ер кесимини кўндалангига қараганда ундаги қатламлар бири устига бири тартиб билан ётқизилгандек. Болғачалар ҳар бир қатламдан тоғ жинсларини қоқиб туширa бошлайди. Асрлар давомида чўкиб, қуриб, қотиб қолган турли-туман жинсларнинг ҳар бири, ҳар бир тош «менда кўп сир бор, мени олақол, халтангга солақол!» деб имлаётгандек туюлади. Бу жинслар геолог қулоғига қанча гапларни шивирлаётганини эшитиш мумкин бўлганидами... Бири «мен бу ерда мис кони боридан далолат бераман, бошқалари мен олтин, руҳ, алюмин, нефть, газ борлигининг нишонасиман, мени олсанг янглишмайсан», деяётгандек бўлади. Геолог гангиб қолмаслиги лозим. Ахир инсон қадами етмаган жойга келиб, шунча овора бўлгач, у ердан албатта диққатга сазовор бўлган ажойиб бир нишона олиб келиши керак. Кичик бир нишона орқасидан маълум вақт ўтиб, тугамас ер ости хазинаси топилаётганига ҳаммамиз аминмиз.

Тажрибали кузатувчи, геология фанлари кандидати Мухтор ака Аҳмаджонов намуна олишга шошилмайди. Салкам 20 йилдан буён шу соҳада ишлаб, қаерлардагина бўлмаган дейсиз. Ернинг кўп қатламлари билан яқиндан ошна. Қайси қатламда қандай жинс ётишини тахминан билади ҳам.

У бугун мана бундай жазирамада ер қаърининг мислсиз сирлари билан танишаётган бўлса, куни кечагина изғирин шамол эсиб, қор бўрони ўйноқлаб турган Чотқол тоғи остидаги қатламларни ниҳоятда моҳирлик ва чидам билан ўрганган. Ноёб намуналар олиб келиб, сафдошлари қатори геология фани тараққиётига улкан ҳисса қўшган.

Мана ҳозир ҳам ҳар бир тош, ҳар бир жинсни ниҳоятда синчиклаб текшириб, шу пайтгача кўзга ташланмаган, нотанишроқ ва у ёки бу томондан фойдаси бўлиши муқаррар бўлган жинсларни танлаяпти.

ЖАСОРАТ

— Ҳозир-ку Қизилқумда юриш анча осон бўлиб қолған, — дейди Мухтор ака саволимизга жавобан, — артезиан қудуқлари кўпайган. Чанқоқни босишнинг иложи бор. Ахир бу ерда бутун бошли Зарафшон шаҳри қад кўтаряпти. Қурувчилар тиним билишмайди. Чўлга ҳақиқий ҳужум бошланган. Бундан 10—12 йил муқаддам чўл «инсонни-қовураман» деб турарди. Ҳар култум сув ўлчовли...

Геологлар илон қувлагани, дарада отлар думалаб кетиб ўзлари тоғ ён бағридаги арча дарахтларига илиниб қолганликлари ва шунга ўхшаш кўп қизиқ саргузаштларни кула-кула гапириб беришди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси қошидаги Геология ва геофизика институти лабораторияси бошлиғи М. Аҳмаджонов раҳбарлигида иш олиб бораётган мазкур экспедиция аъзолари кўп ютуқларни қўлга киритишди. Улар олиб келган намуналардан бири бундан 1 миллиард йил олдин протререзой даврида ҳосил бўлган тоғ жинсидир. Бу жинс ва лабораторияларда ниҳоятда синчковлик билан текширилган бошқа топилмалар институт ўз олдига қўйган улкан вазифаларнинг бирини ҳал этишда катта аҳамиятга эга бўлди. Марҳум академик Ҳ. Абдуллаев хаёлидаги фикрларнинг рўёбга чиқишига ёрқин далил бўлди.

М. Аҳмаджонов раҳбарлигидаги лаборатория ходимлари асосан Ўзбекистонда полеазой қатлами (ер қобиғининг ёши) тузилиши ва таркиби темасида ишлашади.

Улар яқинда жавоҳирлар хазинаси Ўрол билан Тянь-Шаннинг ўтган даврда бир-бири билан ниҳоятда боғлиқ бўлганини ўрганишди.

1963 йилдан буён давом этаётган изланиш ва қидирув ишлари ниҳоясига етди. Бу фикр ёрқин далиллар билан исботланди, тасдиқланди. Уни амалга оширишда бир гуруҳ геологлар юқорида тасвирлаганимиздек Қизилқумда, бошқалари Фарғона водийси, Чотқол-Қурама тоғлари, Ҳисор тоғларида иш олиб боришди.

Ўрол билан Тянь-Шань тоғининг қадимги пайтда бир бирига боғлиқ бўлгани масаласи асосан Қизилқум чўлларида ёпиқ жойдаги қуруқлардан олинган тоғ жинслари намуналари орқали аён бўлди.

Бу демак келгусида Тянь-Шань ҳам Ўрол каби жавоҳирлар хазинасига айланади демакдир. Ўролда топилган қазилма бойликларнинг кўплари ҳозирдаёқ Тянь-Шань тоғларидан ҳам олиняпти. Келажакда эса олтин, хром, никель, темир каби конлар рўйхати яна ҳам кенгайиши аниқ.

Изланиш натижаларига биноан лаборатория ходимлари ниҳоятда катта иш қилишди. Ўзбекистон территориясида ташкил топган полеазой фундаменти — пойдеворини районлаштиришнинг тектоник манзарасини чизишди. Металлогенистлар келажакда руда қидиришда шунга асосланишади.

Ундан ташқари полеазой қатламида нефть йўқ дейишарди. Лаборатория ходимлари текшириши натижасида Рус паст текислигида мавжуд бўлган ғовакли жинслар бу ерда ҳам борлиги аниқланди.

Бу ғоя амалга ошадиган бўлса, аввало фанда катта бурилиш — революция содир бўлган бўлади. Иккиламчи Тожикистон, Туркманистон ва бошқа жойларда туганмас нефть бойлиги топилади. Институт маъмурияти полеазой даври тоғ жинсларидан нефть қидиришни ўзбек нефть бирлашмаси ва госпланга тавсия этди. Уларга бу маъқул келди. Ҳозир шу асосда жиддий иш олиб бориляпти.

Лаборатория ходимларининг тўхтовсиз изланишлари натижасида бундан 200—300 миллион йиллар илгари Красноводск оролида, Қорақум саҳролари, Ҳисор тоғи ва Тошкент атрофи тоғларигача вулқон жинсларининг ёй шаклида пайдо бўлгани ҳам аниқланди. Ўчган вулқон ҳам қазилма бойликлар топилишида катта хазина маконидир.

Шу йил ёзда Чехословакиянинг Прага шаҳрида ўтказиладиган геологларнинг 23 халқаро конференциясида иштирок этадиган М. Аҳмаджонов йиғилганларга ана шу қилинган ишлар ҳақида гапириб беради.

— Режаларимиз, — дейди Мухтор ака, — аввало СССРнинг жанубий қисми тектоник картаси тузиляпти, шунга қатнашяпмиз. Уни тугатгач, яна Қизилқум томон йўл оламиз. Ер қобиғи чуқур қисмининг юқори мантиясини ўрганамиз энди. Ер қобиғининг ўзи 35—40 километр чуқурликда бўлади. Қандай чуқурлик ўрганилиши кераклигини ўзингиз билиб олаверинг бу ёғига. Бунда зилзила, тоғ ҳосил бўлиши каби нарсаларни аниқлашни мақсад қилганмиз. Хуллас, борган сари чуқурлашяпмиз.

Улуғ мақсад, эзгу ният кишига мислсиз куч, қувват, ғайрат, матонат бағишлайди. Жасоратли геологларимиз албатта ўз мақсадларига эришадилар.

М. ЖАЛОЛИДДИНОВА.

Ҳ. Абдуллаев номидаги Ўзбекистон геология ва геофизика институтининг илмий ходимлари республикамиз ер ости бойликларини қидириш ва уларни ўрганиш юзасидан кенг кўламда илмий тадқиқот ишлари олиб бораяптилар. Мана бу суратда институтнинг бир группа илмий ходимларини қизғин илмий иш устида кўриб турибсиз. Улар энг охирги қидирув экспедиция якунлари устида кенг фикр алмашмоқдалар. Кичик илмий ходим (чапдан ўнгга) С. Йўлдошев, аспирант Т. Шарипов, геология-минералогия фанлари кандидатлари П. Азимов, И. Айзенштат ва А. Қаюмовлар

Устозлар

Маълумки, Ўзбекистон Иттифоқимизда, кон саноати энг тараққий этган республикалардан бири. Унинг ер бағрида нефть ва газ, кўмир, рангли металлар, олтин, камёб алюминий, қурилиш материаллари ва сув энергиясининг жуда катта запаслари аниқланган. Бу албатта республикамиз бойлигининг тўла рўйхати эмас. Бироқ унинг ер ости бойликларига нақадар бой эканлигини тасаввур қилиш учун шунинг ўзи ҳам кифоядир.

Турли йирик конларнинг очилишида ўзларининг ғайрат ва садоқатлари, олиб борган қимматбаҳо илмий-текшириш ишлари билан жуда катта ҳисса қўшган йирик олимлар қаторидан фахрли ўрин олган СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Х. М. Абдуллаев, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари О. М. Акромхўжаев, Ғ. А. Мавлонов, Ўзбекистон Фанлар академиясининг корреспондент аъзолари И. Х. Ҳамрабоев, Х. Н. Боймуҳамедов, Э. М. Исамуҳамедов, геология ва минерология фанлари докторлари И. М. Мирхожиев каби ўнлаб етук миллий зиёлиларимиз исмларини фахр билан тилга оламиз. Чунки уларнинг кўплари конларнинг очилишига қўшган ҳиссалари билангина эмас, балки ўзларининг йирик ва нодир назарий ишлари, умумий хулосалари билан ҳам геология фанининг тараққиётига ҳисса қўшдилар.

Х. М. Абдуллаев қисқа вақт ичида жуда катта амалий ва назарий далилларга асосланган бир қатор монографик асрлар яратди.

1958 йилда рудаларнинг интрузиялар билан генетик алоқаларига бағишлаб яратган бир қатор асарлари учун унга Ўзбекистонда биринчи бўлиб Ленин мукофоти берилди. Олим ўзининг нодир асарлари билан фақат совет фанинигина эмас, балки жаҳон геология фанини ҳам бойитди. Унинг номи асарлари билан бир қаторда бутун дунёда кенг шуҳрат қозонди. У оддий геологдан СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги ва президенти даражасигача кўтарилди.

Бу масаланинг айрим мавзулари устида, кўзга кўринган ўзбек олимларидан бири И. Х. Ҳамробоев ҳам муваффақиятли ишлар олиб борди. Унинг «Ғарбий Ўзбекистондаги магматизм ва магмадан кейинги (постмагматик) процесслар» деган йирик илмий асари Республика мукофотига сазовор бўлди. Кейинчалик асарда келтирилган илмий прогнозлар асосида республикамизда йирик олтин кони очилиб ишга туширилиши муносабати билан унга Ленин мукофоти берилди.

Ҳозирги вақтда геология ва геофизика институтида руда конларини ўрганиш устида олиб борилаётган текшириш ишларида элементларнинг изотоп таркибларини, руда ва тоғ жинсларининг ҳақиқий ёшларини аниқлаш каби янги ва аниқ усуллардан кенг фойдаланилмоқда... Биз эндиликда геология соҳасида етишиб чиққан талантли миллий зиёлиларимиз ва уларнинг унумли назарий ва амалий ишлари билан фахрлансак арзийди.

А. ҚАҲҲОРОВ,
институтнинг катта илмий ходими.

ЭНГ ЮМШОҚ МИНЕРАЛ

Дарё ва сой ёқалаб кетаётганда дарё хавзаларида тошлар ичида силлиқ ёғсимон тошларни учратган бўлсангиз керак. Аммо сиз бунға унча аҳамият бермагансиз. Бу ёғсимон тош 200 дан ортиқ минерал турлари ичида энг юмшоғи бўлиб, тальк номи билан маълум.

Тальк табиатда кам учрайди. У ўзининг оқ, очяшил, яшил, тўқ яшил ранги, энг юмшоқлиги ва ёғсимон хусусияти билан бошқа минераллардан ажралиб туради. Ана шу хусусиятларига асосланиб, уларни «жировик», «Стеагит» ёки «совунтош» деб ҳам атайдилар.

У асосан отқинди, чўкинди ва ўзгарган тоғ жинслари орасида учрайди.

Талькнинг таркибида бошқа қўшимча минераллар қанча кам учраса шунча қимматбаҳо ҳисобланади. Бунда талькнинг процент миқдори ошади. Бошқа минералларнинг камайиб бориши унинг ёғлиқлиги, кислоталарга бардош беришлиги ва электр ўтказмаслик хусусиятини оширади.

Тальк кўп саноат тармоқларида ишлатилиб халқ хўжалигида катта аҳамиятга эга бўлган фойдали қазилма ҳисобланади. Ҳозирги вақтда у 30 га яқин турли саноат тармоқларида ишлатилмоқда.

Тальк қоғоз, бўёқ, чинни, томларга ёпиладиган қора қоғоз, (толь), резина, атир-упа, дори дармон тайёрлашда, қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашда, радиотехникада, электротехникада ва бошқа саноат тармоқларида кенг миқдорда ишлатилади.

Қоғоз саноатида тальк қоғозларнинг сифатини оширишда, яъни силлиқлашда, оқартиришда, ҳамда босганда типографик бўёқларни яхши қабул қилдиришда ишлатилади. Атир-упа саноатида тальк тиш порошоги, юқори сифатли упа, ҳар-хил кремлар тайёрлашда қўшимча маҳсулот сифатида ишлатилади. Дори-дармон саноатида ҳар-хил даволовчи мойлар ва таблеткалар тайёрлашда ишлатилади. Майдаланган тальк бўёқ қаламлар тайёрлашда ишлатилади.

Юқоридагилардан ташқари бу ажойиб «момиқ» минерал саноатимизда, самолётсозликда ва озиқ овқат саноатида ҳам кенг миқёсда ишлатилади.

Келтирилган мисралардан маълумки, бир қарашда оддий бўлиб, кўринган тальк минералининг саноатимиздаги роли бебаҳодир.

Ҳозирги пайтда бу минерал конлари СССРнинг 27 жойида топилган бўлиб, уларнинг иккитаси республикамиздадир (Султон—Увайсдоғ ва Қоратоғ).

Бу минералнинг саноатдаги роли тобора ошиб бормоқда.

С. ЙЎЛДОШЕВ.

КОНЛАР ҚАНДАЙ ТОПИЛАДИ?

Ернинг устки қисми водийлар, экинзорлар, забардаст миришкор деҳқонлар ихтиёрида бўлса, ер ости ва тоғлар геологлар қўлида. Деҳқонлар ернинг устки қисмидан «оқ олтин», шакардан ширин мевалар, қовун-тарвузлар ундирса, геологлар — ер тагидан турли хил металлардан ташқари «қора олтин» — нефть, «зангори олтин» — газ ва ҳақиқий олтин излаб топадилар.

Геолог ернинг устки қисмида туриб қатламларнинг ва фойдали қазилмаларнинг жойлашиш қонуниятларига асосланиб ернинг остки қисмини кўра олиш ва чуқурликда ётган қазилма бойликларни кўра билиши шарт. Бундан ташқари бу фойдали қазилмаларнинг тахминан бўлса ҳам миқдорини айтиб бера олиши керак.

Бу муаммони ҳал қилишда албатта махсус қидириш усуллари қўлланилади.

Сўнгги вақтларда математика фани айрим усуллари ва қонунлари (электрон-ҳисоблаш машиналари, кибернетика ва ҳ. к.) ҳам қазилма бойликларни излашда қўлланила бошланди.

Бундан ташқари шуни ҳам қайд қилиб ўтиш кераки, баъзан конлар тасодифан ҳам топилиши мумкин. Бунга Ленинобод яқинида Моғултау тоғларида жойлашган Чорух-Дайрон вольфрам ва молибден конининг очилиш тарихи мисол бўлади.

Октябрь революциясидан аввал, 1912 йили П. С. Назаров исмли кон хўжайини Чорух-Дайрондан мис маъданини топиб, намуналар олади. Бу намуналарнинг кўпгина қисмини Москва геология ва разведка институтининг профессори П. К. Алексатга, маъдан таркибидаги минералларни ва мисдан ташқари қандай кимёвий элементларнинг борлигини аниқлаб беришни илтимос қилиб жўнатади. П. К. Алексат намуналарни мукаммал текшириши натижасида вольфрам элементининг бирикмаси — шеелит борлигини аниқлаган. Бу ҳақда у П. С. Назаровга хабар қила олганми йўқми бизга номаълум. Лекин текширилган намуналар яшикларга тахланиб институт музей фондига топширилганлиги аниқ. Чунки, 1932 йили, орадан 20 йил ўтгач, профессор Н. А. Смольянинов Алексат намуналарини очиб кўздан кечираётганиди вольфрам маданига эътибор берган. Шундан кейин Н. А. Смолянинов Чорух-Дайрон вольфрам конини топган ва разведка ишларини авж олдиришни тавсия этган. Кейинроқ, бу маъдан таркибида молибден ҳам борлиги аниқланган.

Ундан кейинги Ғарбий Ўзбекистонда ўтказилган геология қидирув ишлари жуда самарали бўлди. Кўпгина вольфрам, молибден, олтин, газ ва бошқа фойдали қазилмалар конлари топилди.

М. И. ИСМОИЛОВ,
геология ва минералогия фанлари кандидати.

Шу институт тоғ жинслари ва рудаларни физик метод билан текшириш бўлимининг ёш илмий ходими Юлия Михайлова талантли геологлардан биридир. У яқинда Чақчар ва Яккабоғ тоғларидаги сульфид маъданлари пайдо бўлишининг қиёсий геофизик характеристикаси деган илмий темада кандидатлик диссертациясини ёқлади. Ёш олиманинг бу илмий иши катта аҳамиятга эгадир.

Суратда: Ю. Михайлова илмий иш устида.

М. Нуриддинов фотоси.

Тош—асрларнинг моддий маданияти

Саҳий табиатнинг ажойиб инъомлари бор. Кишилар кўп асрлардан буён ана шу инъомлардан баҳраманд бўлиб келмоқдалар. Булардан бири-тошлардир. Не машаққатлар билан тоғлар бағридан излаб топилган ва қирқиб олинган ранго-ранг тошларни халқлар кўп асрлардан буён ўз зеб-зийнатларида ишлатиб келмоқдалар.

Ўзбекистон тоғлари ва табиати ҳам қимматбаҳо ва нодир тошлар маконидир. Бу бойликларни халққа хизмат эттиришга Совет йилларида катта эътибор берилди. Тошкент геология тресте химгеологонеруд экспедицияси томонидан ўтган йиллар мобайнида республикамиз тоғ-тошлари орасидан қадимдан қимматбаҳо ҳисобланиб келган феруза, новвот рангли ҳақиқ, мармар, ранг-баранг яшмасимон тоғ жинслари, гранит тошлар, рангли мармарлар ва бошқа хил тошлар топилди.

— Ўзбекистоннинг нодир тошлари аллақачонoқ дунёга танилган, — дейди Тошкент химгеологонеруд экспедицияси ярқирама тошлар партиясининг бошлиғи Азим Толипов. Ғозғон мармар кони маҳсулоти билан Лондондаги кўргазманинг совет павильони безатилган. Ўзбекистонда нодир тошлар изланишининг бошланиши тош санъатининг ривожланишида муҳим аҳамият касб этади.

Экспедиция аъзоларининг меҳнати самарали натижалар бераётганлиги хонадаги тошлар намуналаридан кўриниб турибди. Азим Толипов стол ғаладонидан ажойиб оппоқ тош олиб кўрсатади. Бу тош қаҳратон қиш фаслида тарновда ҳосил бўлган қуббали ва кўп қиррали сумалакнинг худди ўзгинаси.

— Жуда ажойиб-ку! Номи нима? Қаердан топилди?

— Бу экспедиция аъзоларининг юбилей йилидаги ажойиб совғалари бўлди. Мамлакатимизда кам учрайдиган қорсимон оқ мармар Қашқадарё областининг Мироқи районида Ҳисорак тоғ тизмаларидан топилди. Бу кон келажакда ҳайкалтарошларимизнинг туганмас маҳсулотлари бўлиб хизмат қилади. Унинг намуналари Италиянинг дунёга машҳур бўлган Каррор кони оқ мармарлари билан тенглаша олади.

Ҳозир экспедиция аъзолари Бухоро областида ҳақиқ мармар қазиш устида иш олиб бормоқдалар. Новвот рангли бу тошлар ҳам яқин вақтда сувенир фабрикасига келтирилади. Табиатнинг нодир жинсларини изловчилар Ҳисор тизма тоғлари, Чотқол тоғи ва бошқа жойларда изланиш ишлари билан банд.

Бу тошлардан ҳозирда метро қурилишидан тортиб, то узук, зирак кўзлари ишлашда ва қимматбаҳо совғалар тайёрлашда фойдаланиляпти.

Тошкент сувенир фабрикасида тошлардан турли хил совғалар тайёрлайдиган янги цех ҳам ишга туширилди.

ТОШ САНЪАТИНИНГ УСТАСИ

Цехнинг ишга туширилишида Ҳ. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институтининг старший инженер механиги Юрий Алексеевич Котовнинг хизмати катта бўлди.

Табиатан тош йўнишнинг ва унга сайқал беришнинг ишқибози Ю. Котов цехга бошчилик қиляпти.

Юрийни ўзбек миллий архитектураси ёдгорликлари қизиқтириб қолган. Сулаймонова кўчасидаги институт биносининг подвалидан бир хона Юрийнинг ижодхонасига ажратиб берилган. Устахонадаги ҳар-хил ускуналарда Юрий геологлар келтирган тошларга сайқал беряпти.

Уста қадди кичик авторучкадек, айланаси беш тийинлик чақадек келадиган тош минорани олти қиррали тош тахтача устига ўрнатди. Минора мезанасининг қуббаси ўрнида ярқираб турган қизғиш мис унга жуда ярашибди.

— Бу Хевадаги Хўжа Ислом минораси эмасми?

— Ҳа, худди ўзгинаси, — деди уста ва рангли тошлардан Хевадаги архитектура ёдгорликлари ансамблини яратаётганини айтди.

Ленинграддаги Плеханов номли тоғ институти илмий ходимлари уста номига йўллаган хатларида шундай дейишибди:

«Вазани аэропортда кутиб олдик. Машинада институтга келтирдик. Очиб кўриб, санъатингизга тан бердик. Бу тош ваза институтнинг тоғ музейи экспонатидан абадийга ўрин эгаллади.

Юрий Котов Самарқанднинг 2500 йиллигига атаб Шоҳи Зинда ва Олим Қози Зода Румий мақбараси ансамбллари кўринишини яратди.

Тош тахтачага ўрнатилган беш қиррали рангли мармарга А. Навоийнинг кексалик чоғидаги тасвири туширилган ёдгорлик шоир юбилейига бағишланган. Ю. Котов мутафаккир шоир юбилейига атаб Ҳиротдаги Навоий мақбарасини ишлади. Унинг бу маҳсули ҳам бадиий Советга ёқиб тушди. Совға май ойида кўплаб ишлаб чиқарилади.

Тош рассомининг режалари катта. Ўзбек миллий маданиятини акс эттирган, илгари ўтган ва ҳозирда ижод қилиб турган ўзбек ёзувчилари асарларидаги ҳамда халқ фольклоридаги қаҳрамонлар образини яратишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

А. ОБИДХЎЖАЕВ.

СУРАТЛАРДА: Уста Ю. А. Котов мармар жинсдан тайёрлаган тош вазасини кўздан кечирмоқда.

Ўзбекистоннинг сайқал берилган нодир ва қимматбаҳо тошлари (сўлда чапдан) марион, яшма, сердолик ва рангли яшма, (пастда чапдан) агат, опал, ҳақиқ ва биллур.

Афғонистоннинг Ҳирот шаҳридаги Алишер Навоий мақбараси тасвири. Мақбара Оқтош тоғларидан келтирилган оқ аралаш кулранг нодир, тошагальматолитдан тайёрланган. (Юқоридаги сурат).

О. Тўхтахўжаев фотолари.

Шанба оқшоми

● *Янги шеърлар*

ОНА АЛЛАСИ

Масъум фарзандига она парвона,
Ухлатмоқ бўлар-у, айтади алла.
Нигоҳин ташларкан қона ва қона,
Куйларди: «Тойчоғим ухлашга
палла»..
Она алласидан маст бўлган каби
Гўдак беланчакда ухлайди пиш-пиш.
Гоҳо туш кўргандек қимтинар
лаби,
Мурғак қалбга ётдир ғам-ғусса,
ташвиш,
Ногоҳ бузилади она асаби,
Ҳу, даҳшат йиллари тушар
ёдига.
Шунда ўз-ўзидан ошар ғазаби,
Лаънатлар ўқийди уруш отига.
«Тинчинг бузилмасин дея кун-
тунлар
Меҳнат вахтасида тер тўкар
отанг.
Бизга гўр қазмоқчи бўлган
малъунлар
Бармоғин тишлашиб, дегайлар:
«аттанг!»
Сендеклар яйрашиб ўссин, деб
мудом,
Узоқ Шарқда юртни қўриқлар
аканг.
Бахтингга партия, халқ бор —
посбон,
Йўқ, сира бўлмагай аҳволимиз
танг».
Маъсум фарзандига маҳлиё она,
Такрорлар шу зайил: «Аллаё, алла».
Нигоҳин ташларкан қона ва қона,
Куйларди: «Тойчоғим, ухлашга
палла!»

Музаффар ТУРОБОВ.

СУҲБАТ ЖОЙ ТАНЛАМАЙДИ,

Р. Шамсуддинов фотоси.

ЕР НАФАС ОЛАДИМИ?

Табиатда учрайдиган барча тирик организмлар нафас оладилар ва бу билан бирга улар ҳаракат қиладилар, ривожланадилар, яшайдилар. Ер ҳам жонли мавжудотлар каби нафас олади. Бунга мисол унинг чексиз йиллаб ва кунлаб ривожланиши, тараққий этиши ва доим ҳаракатда бўлишидир.

Ер доимий ҳаракатда бўлган планета бўлиб ўз ўқи атрофида айланишидан ташқари, Қуёш атрофида ҳам айланади. Унинг бу ҳаракатида қуёш ой ва бошқа осмон мавжудотларининг таъсири катта бўлиб, шу таъсирлар орқасида суткасига 2 марта нафас олади. Яъни 2 марта кўтарилиб, 2 марта пастга тушади. Экваторда — ернинг ойга қараган сатҳи ва унга қарама-қарши томони 50 сантиметр кўтарилса икки ён томони шу миқдорда пастга тушади. Экватордан қутублар томон ҳаракат қилганда бу миқдорлар секин-аста камайиб боради. Шуниси қизиқки бизнинг Ўрта Осиё ва Кавказ чегаралари экваторга нисбатан 10 сантиметр кўпроқ кўтарилади...

Бу ҳаракатларни ер куррасида юрган жонли мавжудотлар сезмайдилар, чунки бу кўтарилишлар шунчалик секин бўладики буни киши ҳеч ҳис қилмайди.

Ер сатҳи юқорида айтиб ўтилган умумий ҳаракатлардан ташқари ўзига хос силжишларга эга: тик (вертикаль) ва ётиқ (горизонталь) силжишлардир булар.

Тик силжиш ер шарининг бутун қисмида содир бўлиб туради ва у ўзига хос тезликка, йўналишга эга. У бир жойда тез ҳаракат қилса, иккинчи жойда эса аксинча секинроқ қарама-қарши йўналишда бўлади. Тик силжиш асосан ўта-аниқ теодалит асбоблар ёрдамида такрорий нивилировка қилиш йўли билан аниқланади ва керакли районида қандай ҳаракат мавжуд бўлаётганини кўрсатиб беради.

Мисол олганда шу йўл билан Вильнюс, Харьков ва Донбасс шаҳарларида ер йилига 3.6—3.9 миллиметр тик силжиб кўтарилиши аниқланди. Акс ҳолда Москва йилига 3.7 миллиметр, Ленинград —3,6, Рига — 2.8 ва Одесса — 5.1 миллиметр пастга чўкиши аниқланди.

Ернинг бундай нафас олиши хўжалик ривожланишига жуда салбий таъсир этади. Буни эътиборга олинмаганда ҳам бу нарса катта зарарларга олиб келиши мумкин. Ернинг тик чўкиши айниқса Голландия ва Нидерландия давлатларида жуда аниқ сезилади. Бу давлатлар ҳар йили табиат офатидан сақланиш учун эски қурилган дамбаларни ўстириб неча минглаб пуллар сарф қиладилар.

Ётиқ силжишлар табиатда учраб турадиган ҳолдир. Буни биринчи марта 1912 йил А. Венегерц деган олим ўз илмий асарида астрономик вақтларни ҳисоблаш йўли билан талқин этиб берган. У ўз асарида Гренландия ороли Европадан ҳар йили 30 метр ғарбга чекинишини айтди.

1953 йилда А. Стайко вақт ўлчовчи асбоблар ёрдамида Америка Европадан йилига 14,6 сантиметр узоқлашишини, Европа — Осиё қитъасига 5,4 сантиметр яқинлашини ва Осиё ўз навбатида Америкага 9.2 сантиметр интилишини кўрсатиб берди.

Газетхонларда шундай савол туғилиши мумкин. Республика чегарасида ҳам шундай ҳаракатлар мавжудми? Ҳа, мавжуд. Ўзбекистонда ҳам ернинг нафас олиш ҳолати кузатиб келинмоқда. Айниқса бу ишга Тошкентда ер қимирлашидан сўнг жуда актив киришилди.

Бизнинг территориямизда асосан ҳаракатнинг тик силжиши ва унинг қайси жойда қандай ҳолда эканлиги маълум.

Мисолга Фарғона водийсини олиб кўрайлик. Қўқон шаҳри ўрта ҳисоб билан йилига 3 миллиметр кўтарилса, Серово, Ванновская ва Ленинский (Асака) посёлкалари йилига 1,3 миллиметр чўкади. Марғилон, Андижон, Қорасув ва Жалолобод шаҳарлари эса йилига 1—1,2 сантиметр тезликда кўтарилади. Фарғона водийсининг шимолий қисми Учқўрғон, Наманган, Чуст ва Поп районлари йилига 0,9 — 1 сантиметр кўтарилади. Хулоса қилиб айтиш мумкинки Фарғона водийсининг жанубий-шарқий қисми шимолий-ғарбий қисмига нисбатан тезроқ кўтарилиб, жанубий-ғарбий қисми эса аста-секин чўкиб бормоқда.

Д. ЖАМОЛОВ, аспирант.

Анавини қара..

Л. Темеренко фотоэтюди.

● Шунақаси ҳам бўлади

АЖОЙИБ...

Ушбу воқеа геологик сафар кунларидан бирида Чотқол тоғининг жанубий-ғарб қисмида содир бўлди. Ёз. Энг иссиқ кунларнинг бирида одатдагидек маршрутга чиқдим ва йўлма-йўл ўзимни қизиқтирган тоғ жинсларини картага тушириб, кундалик дафтаримга ёзиб бориш билан банд эдим. Шу вақт бирдан мендан 10—15 қадам нарида текис бир майдончага кўзим тушди. Ундаги баҳор мавсумида ўсиб чиққан хар хил кўкатлар аллақачон сарғайиб кетган. Шу кўкатлар ичида узунлиги 30—35 сантиметр келадиган шох хом қуриб турар эди. Мен бу шохчанинг шамол бўлмаган бир пайтда тебранаётганини кўрдим. Ажабо, бу қандай воқеа экан деб синчиклаб қарадим.

Шохчага бир илоннинг ўралаётганини кўрдим. Илон кузатиб турганимни сездими ёки бирон бошқа нарсадан чўчидими бирдан шохчадан бўшалиб, қуриган ўтлар орасига тезликда бекинди. Аммо унинг йўли узоққа бормади. Тахминан 10-12 қадам нарироққа бордию, бирдан тўхтаб, бошини кўтариб тез-тез у ёқ-бу ёққа юмалай бошлади. Шунда мен унинг оғзи ҳам қимирлаётганини кўрдим. Илоннинг ҳаракати борган сари сусаяр эди. Бирдан илон шиша бошлади ва охири ёрилиб кетди. Таажжуби шуки, унинг қорнидан 10—15 дона ари учиб чиқди. Илон қорнида эса бир неча арининг ўлиги ётар эди. Бундан шундай хулоса чиқадики, илон ариларни тириклайин ютиб, қуруқ чўпга ўралашиб, танаси билан сиқиб ўлдирар экан. Мен эса уни бу овқат ҳазм қилиш қуролидан маҳрум қилган эканман. Илоннинг ари билан озиқланганини биринчи бор кўришим.

К. УРИНБОЕВ, геолог.

Фасл модаси

„ТРИКОТАЖ —69“

Кийимда ҳам ўзига хос календарь бўлади. У эскириб, модадан чиқиб қолмаслиги учун бир йил олдин ўйлаб чиқарилади. Шу сабабли 1969 йилги мода ҳам олдиндан ўйланяпти. Келгуси йилги кийимлар қанақа бўлади! Бу ҳақда трикотаж маҳсулотларининг бадиий раҳбари Ирина Вольманнинг фикрини эшитиш айни муддао бўлади. Бутуниттифоқ модалар уйининг мазкур ходими яқинда Берлинда ўтказилган модаларнинг халқаро форумида иштирок этди. У мана шундай дейди:

— Келгуси йили киши қоматини тикроқ қилиб кўрсатадиган оддий кийимлар тикилади. Бунда ҳаммадан ҳам газмол ва унинг рангини дид билан танлай билиш керак бўлади. Газмол ниҳоятда нафис бўлиши мақсадга мувофиқ. Ранги эса дилни ёритадиган, кишига шодлик бағишлайдиган бўлмоғи даркор. Сариқ, оловранг, қум рангидаги газмоллар айниқса илиқ гаммани ташкил этади; оч жигаррангдан тортиб, жигарранггача танлаш мумкин. Шуни ҳам айтиб ўтиш кераки, у ранглар аёллар кийими учунгина эмас, эркаклар кийими учун ҳам бемалол танланади.

Эркаклар кийими ҳам бир хил рангда бўлавермай, хилма-хил бўлгани маъқул тушяпти. Улар кийимида янгиликлар кўпаяди. Новча ва ориқ эркакларга бели сиқиқ, ҳозиргидан анча узунроқ пиджаклар тавсия этилади. Қўлда тўқилган пиджак шаклидаги курткалер ҳам модада бўлади.

Модельер рассомлар одамларнинг хилма хил кийинишини орзу қилганликларини ҳисобга олиб, жуда кўп турли-туман модалар ихтиро қилишган.

Масалан, ёшлар кўпроқ спорт типидаги кийимларни кийишади.

Қиз болалар юбка, свитер, шим тиктиришлари мумкин. Ҳар бирини ўз ўрнида кийиш мумкин бўлган бу комплект Берлиндаги кўргазмада юқори баҳоланди.

Яна мана бундай комплект ҳам бор. Костюмнинг юқори ва пастки қисмлари сидирға ёки гулдор трикотаж бўлиши мумкин. Бу комплектда жакет, юбка ва иккита жемпер бўлади. Уларни галма-галдан турлича қилиб кийиб, янги-янги кўринишда кўчага чиқишингиз мумкин.

Хуллас, 1969 йилда трикотаж ҳаётимизга атрофлича кириб келади. Илгарилари трикотаждан тикилган кўйлакларни фақат ишга кийилган бўлса, энди кўчаликка ҳам трикотаждан тикиш мумкин бўлади. Трикотаждан костюмлар, енгил кўйлаклар каби пальто ҳам тикиш тавсия этилади.

Кўпроқ қўлда тўқилганга ўхшаш трикотажлар киши эгнида нафис кўринади.

Берлинда намойиш қилган кийимларимиз мамлакатимиз фабрикалари ва модалар уйидаги ходимлар билан ҳамкорликда ихтиро этилган эди.

1969 йилда кийиладиган кийимлар модаси ҳозирданоқ фабрикаларда ишлаб чиқарила бошланди.

С. БЕРЕЗНИЦКАЯ.

● ЁШЛИК ДАФТАРИДАН

ШУДИР ИЛҲОМ...

Кундан тезда тарқалди булут,
Қуёш боқди тоғ, дала, қирга.
Ёмғир ҳосил қилган кўлмаклар
Сингиб кетди бир зумда ерга.
Қайга боқмай, гўзал табиат,
Майса-ўтлар чайқалар елда.
Жилғаларнинг куй-қўшиқлари
Ҳис-туйғулар уйғотар дилда.
Шудир дейман илҳом, мавзу,
шеър
Мисраларим ёгса ёмғирдек
Ва кетолса қалбларга сингиб,
Сувга чанқоқ шу дала, қирдек.

ТОҒ ҚЎЙНИДА

Тоғ қўйнида яйраб-яйраб кезаман,
Кезган сарим ўзни бардам сезаман.
Бунда ҳаво салқин оромбахш,
бирам,
Оёғим остида майсалар гилам.
Ирмоқлар куй чалиб мени
қаршилар,
Арчалар шохини шабада силар.
Қаршимда қоялар турар саф
тортиб,
Барига боқаман ҳавасим ортиб.
Юксакда оқ рўмол ўраб бошига,
Чўққилар имлайди мени қошига.

ЧУЧМЎМАЛАР

О, чучмўмалар, баҳор безаги,
Дилдоримнинг севган чечаги,
Даста-даста сиздан термоққа,—
Чиққанимда атай гулбоққа
Олам-олам чиройга тўлиб,
Таъзим билан турасиз кулиб.
Бўлсангиз ҳам шунчалар раъно
Камтарликни кўрибсиз аъло.

Эргаш МАВЛОН.

РАССОМ ТАБАССУМИ

«Шер» бўлган мушук.

СУЗСИЗ СУРАТ:

„Николай БАУМАН“

«Мосфильм» киностудияси томонидан суратга олинган янги фильмда партиявий таҳаллуси «Грач» аталмиш оташин революционер Николай Бауман тўғрисида ҳикоя қилинади.

... Россия. 1904 йил. Ленининг шахсий топшириғи билан Николай Эрнестович Бауман Москвага келади. Бу воқеа большевиклар билан меньшевиклар партияси ўртасидаги ажралиш рўй берган РСДРПнинг иккинчи съездидан сўнг содир бўлди. Партиянинг иккига бўлиниши туфайли Москва большевиклари оғир ҳолатга тушиб қолишди. Чунки партия кассаси ва матбуот воситалари меньшевиклар қўлида қолиб кетди. Николай Бауман баъзи ташкилотлар билан ҳисоб-китоб қилиб, кишиларнинг кўнглини кўтаради. Ниҳоят кўп ғайратдан сўнг босмахона ташкил этилиб, биринчи прокламациялар чоп қилинади. Аммо чор малайлари тинч ётмади. Қора гуруҳлар иши активлашади...

Николай Бауман фильми кинодраматург Георгий Капралов билан Семён Туманов томонидан ёзилган бўлиб, уни режиссёр Семён Туманов постановка қилди. Постановкачи-режиссёр ўз иши тўғрисида қуйидагиларни гапириб берди: «Биз кийинчиликларни сира яширмаган ҳолда ўша вақтдаги илғор зиёлилар вакили билан дўстлашган профессионал революционер Бауманнинг ҳаётини тасвирлашга ҳаракат қилдик. Бизнинг қаҳрамонимиз МХАТ артистлари Василий Качалов ва Мария Андреева билан дўст эди. Шунингдек у таниқли рус саноатчиси, меценат Савва Морозов билан ҳам дўстлашиб, унинг чорбоғида полициядан яшириниб юрган. Бизнинг фильмимиз рус революционерлари тақдири ва ўша вақтда Чор Россиясининг энг қийин шароитларида революцияни амалга оширган кишилар тўғрисида ҳикоя қилади.

...Россияда оммавий норозилик кучаяди. Реакция кучлари билан ишчиларнинг тўқнашувлари тез-тез рўй бериб туради. Бауманнинг актив иштирокида Москвада жанговар дружиналар тузилади. Полиция «Грач»ни қамоққа олади. Аммо 1905 йил революцияси бошланади. Ҳукумат Бауманни озодликка чиқаришга мажбур бўлади. У яна воқеаларга бош-қош бўлади. Ишчиларнинг намойиши вақтида оташин революционер чоризм — малайларининг қурбони б ў л а д и... Фильмнинг сўнгги кадрлари Николай Бауманни дафн этиш кунидаги ниҳоят катта манифестацияни ўз ичига олади.

Тошкент бадиий театр институтини тамомлаган ёш кинематограф артист Игорь Ледогоров Бауман ролини ўйнади. Театр ва кинонинг таниқли артисти Ефим Копелян фабрикант Савва Морозов ролини ижро этди. Мария Федоровна Андреева роли эса артистка Элина Бистрицкая ижросида ўз ифодасини топди.

СУРАТДА ана шу фильмдан кадрлар. (АПН).

ЎЗИМ ҲАҚИМДА

ҲАЖВИЯ

Наҳот хотин ҳам шундай бўлса?! Ишхонамга боради-да, маошимнинг бир тийинини қўймай олиб, чўнтагига солиб олади. Нега бундай қиласиз? Ахир, мен одамлардан қарздорман. Аҳмаддан 3 сўм-у 17 тийин, Собирдан 19 сўм, деб ҳисоблаб берсам ҳам уналмайди. «Қарз олиб ароқ ичма, ичдингми, ўзинг топиб тўла», —дейди у бақириб.

Нима қилай? Қўлидан тортиб олгани кучим етмайди. Чиллаширдай қилтиллаб турган гавдам бор. Бир урса, ағанаб тушаман. Ўғирлаб олай десам, «дод» деб, милицияга боради. Ичмай десам, яна бўлмайди. Икки марта касалхонада даволаниб чиқсам ҳам, яна чидамай ичвордим.

Ахири бўлмади, кўчага чиқиб Сулаймондан 3 сўм қарз сўрадим.

— Аввал 17 сўмни чўзиб қўй-да, Ғишмат, кейин қарз сўра, —деди у ҳам қаттиқликда тош ёриб чиққан хотинимдан ўтиб.

— 3 сўм бера тур, барини бир қилиб бераман. Хотиним ҳам энди юмшаб келяпти.

— Ма, охирги марта алдасанг, кўрасан,— деди дўстим пулни бераркан, йўғон муштини кўрсатиб.

Бундай гапларни биринчи марта эшитаётганим йўқ, парво қилсам. Тўғри майхонага кириб, Умар Хайём рубоийларини ўқиб турадиган йигитдан яримтани олиб, отдим. Ароқ кайфини суриб, 3-4 ерда лойга ағанаб, милициялар юрмайдиган кўчалардан юриб, сўраб-сўраб уйни топиб келдим. Омон-эсон уйга етиб келганимга золим хотиним шукур қилмай, устимга от қўйди.

— Яна ичиб келдингми, пияниста!— деб ҳовлини бошига кўтариб «дод!» солди. Бундоқ атрофимга қарасам ғиж-ғиж одам. Хотиним, ўғлим ва икки қизим бошимда ҳўнг-ҳўнг йиғлаб ўтирибди. «Ҳа, шайтон, золим, сенинг ҳам йиғлайдиган кунинг бор экан-ку!» —дедим унга.

Одамлар ҳолимга кула-кула тарқалишди. Ўша кундан кейин қадр-қимматим ошиб, хотиним бир сўмдан берадиган бўлди. Бир сўмлик ароқ нима бўларди — қорнимнинг бир четига юқ бўлмайди. Бир сўм устига яна бир-икки сўм қарз сўраб, кун ўтказиб турдим. Бусиз ҳам қарзим бошимдан ошиб ётувди. Хотинимни бир қўрқитиб олмасам бўлмади, деб унга, агар 3 сўмдан бермасанг, ўзимни-ўзим осиб ўлдираман, дедим.

— Ўзингни-ўзинг уриб ўлдирсанг ҳам, бир сўмдан ошиқ бермайман, —деди алвасти.

У қўшнимизникига чиқиб кетувди ҳамки, катта уйга кирдим. Тагимга стол қўйиб, устига чиқиб, тўсинга арқонни маҳкам қилиб боғладим. Арқоннинг иккинчи учини сиртмоқ қилиб, бўйнимга солдим-да, столни нарироқ суриб, осиш мана бунақа бўлади, деб кўзимни юмиб тураверди. Бир пастдан кейин хотиним уйга кириб «дод!» деганча чопиб чиқиб кетди. У оёғимнинг стол чеккасида турганини кўрмади.

Хотиним чиққач, «Солия, «Ғишмат!» — деб хотиним ва менинг номимни навбат билан чақириб, иккинчи қўшнимиз Норжон кампир кириб келди. Мен эса тирик эдим...

Ҳозир касалхонадаман. Анча семириб, бақувват бўлиб қолганман. Ҳар куни эрталаб беш юз метрга чопаман, 60 килограммгача штанг кўтараман. Хотиним ва болаларим келиб туришади.

Ҳайдар ҚУРБОНОВ.

Тожикистон.

НЕМИС ЮМОРИ

Ўқитувчи: — Карл, уй вазифангни яна даданг ишлаб бердими?

Карл: — Жаноб муаллим, ойим банд бўлганларидан кейин нима қилай, ахир.

* * *

Синфга кириб келган ўқитувчи ўқувчиларга Гётенинг туғилган ва вафот этган йилларини кўрсатиб, «бу нимани билдиради», деб сўрабди.

Шунда Ганс ўрнидан ирғиб туриб:

— Мен буни биламан, жаноб муаллим, бу Гётенинг телефон номери,— деб жавоб берибди шошилиб.

* * *

— Бугун яна ўқитувчинг сендан шикоят қилди, — дебди она ўғлига.

— Нега энди, ойижон, ахир мен бугун мактабга умуман борганим йўқ-ку,— ажабланди Ганс онасига қараб.

Немисчадан Шавкат ЁҚУБОВ таржимаси.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 3-бет

6 АПРЕЛЬ, 1968 й.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО ТЎЛҚИНЛАРИДА

6 АПРЕЛДА ШАНБА

Биринчи

18.00 Собир Абдулла шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар.
18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча).
19.20 Санъат усталари концерти (ўзбекча).
20.00 «Гулшан». Адабий-музикали эшиттириш такрорланади.
21.00 «Қардош коммунистик партиялар ҳаётидан» (ўзбекча).
21.10 «Навоий гулшани». Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллигига бағишланган музикали эшиттириш.
22.20 «Шанба оқшомида» деган концерт (ўзбекча).
23.10 «Куйлар тинглаб дам оламиз» деган концерт.

Иккинчи

19.00 Юмористик ҳикоялар (ўзбекча).
19.30 Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. «Уни халқ эслайди» (русча).
20.00 Тожик халқ куйлари.
20.30 Озарбайжон куйлари.
20.50 «Проблемалар, тадқиқотлар, ўйлар» (русча).
21.00 Рақс куйлари.
21.30 Татар куйлари.

7 АПРЕЛДА ЯКШАНБА

Биринчи

6.15 Тонгги концерт.
7.45 «Катталарга — болалар ҳақида» деган эшиттириш (ўзбекча).
8.25 Қувончли тонг қўшиқлари.
9.30 Қувноқ тароналар (ўзбекча).
9.50 Халқаро мавзуларда эшиттириш (тожикча).
10.30 Геологлар кунига бағишланган эшиттириш ва концерт (ўзбекча).
11.15 «Табассум» радиожурнали.
12.15 «Эрталабки салом» (Москва).
13.30 «Ер ости бойликларини қидираётганлар, сизлар учун» деган эшиттириш ва концерт (русча).
15.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
15.10 Геологларнинг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча).
16.10 А. Арбузов. «Иркутскдаги воқеа». М. Горький номидаги театр спектаклининг монтажи.
17.40 Экран янгиликлари.
18.00 Музикали салом (ўзбекча).
18.40 «Ўрмондаги кулба». Музикали-адабий композиция (русча).
19.20 Дам олиш концерти.
20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси.
20.30 Енгил куйлар (ўзбекча).
21.00 «Дунё харитаси олдида» деган эшиттириш (ўзбекча).
21.10 «Қишлоқ клубида» деган музикали эшиттириш (ўзбекча).
22.10 «Табассум» радиожурнали. Такрорий эшиттириш.
23.10 «Хайрли кеч» деган концерт.

Иккинчи

8.25 Таниқли ижрочилар концерти.
9.15 Реклама ва эълонлар.
9.30 Концерт.
19.00 Мақомлардан парчалар.
19.30 Эстрада концерти.
20.00 «Юность» радиостанциясининг программаси (Москва).
21.00 Дам олиш концерти (тожикча).
21.30 Хоразм область театри артистларининг концерти.

Учинчи

14.00 В. Райчев. «Маэстронинг ёшлиги» опереттасининг монтажи.

8 АПРЕЛДА ДУШАНБА

Биринчи

6.15 Тонгги концерт.
8.25 Ўзбек халқ куйлари.
9.15 «Яхши фазилатли кишилар ҳақида ҳикоялар» циклидан эшиттириш (ўзбекча).
9.30 И. Ҳамроев. Чанг ва оркестр учун концерт.
9.50 «Беш кун ишлаб, икки кун дам олиш» деган суҳбат (тожикча).
10.10 Микис Теодоракис асарларидан концерт.
10.30 Республика областлари театрлари артистларининг концерти (ўзбекча).
11.15 «Саҳронинг зангори ёнилғиси» деган репортаж (русча).
11.25 Куйлардан-куйларга (ўзбекча).
12.15 «Ҳарбий комиссариатлар тузилган куннинг 50 йиллиги» деган суҳбат (ўзбекча).
13.30 Енгил чолғу куйлари.
16.10 «Композитор А. Муҳамедов» деган концерт-очерк.
16.50 «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча).
17.00 Татар шоирларининг шеърлари (татарча).
17.20 Қозоқ куйлари.
18.00 Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги олдидан. «Социалистик жамиятнинг иқтисодий негизлари» (ўзбекча).
18.10 «Бузрук» мақомидан парча.
19.20 Ўзбек давлат филармонияси артистларининг концерти.
20.00 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси.
20.30 Ёшлар учун концерт (русча).
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
22.30 А. С. Пушкин. «Дубровский» повести асосида радиопостановка (ўзбекча).

Иккинчи

8.25 А. Пахмутова ва Э. Колмановский қўшиқлари.
9.15 Реклама ва эълонлар.
9.30 Концерт.
19.00 Ўзбек артистлари ижросида рус композиторларининг романслари.
19.30 «Генрих Шлуснус куйлайди». Музикали эшиттириш (русча).
20.00 Ўзбекистонда тожик маданияти декадаси олдидан. А. Отабоевнинг «Фотиҳадан сўнг» деган ҳикояси (тожикча).
20.20 Тинчлик ва дўстлик ҳақида қўшиқлар (ўзбекча).
21.00 «Шу куннинг ҳикоялари» (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

Учинчи

14.00 Ойбек. «Қутлуғ қон» радиопостановкаси (русча).
16.00 «Лайли ва Мажнун» операсининг монтажи.
18.40 В. Мейен. Ўзбек темаларидаги сюита.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА КЎРИНГ

6 АПРЕЛДА ШАНБА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида:
18.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Истиқбол эгалари» тележурнали.
19.05 Адабиётшунос олим.
19.20 «Лазги». Суҳбатли концерт.
20.10 Телевизион янгиликлар.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.30 Рассом юбилейи.
21.00 Футбол бўйича СССР биринчилиги. «Динамо» Тбилиси) — «Спартак» (Москва). Ўйин Тбилисидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида телевизион янгиликлар.
22.45 КВН-68.
00.15 «Вақт» информацион программаси.
00.45 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
МОСКВА КЎРСАТАДИ
19.15 Болалар учун телетеатр.
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида:
20.30 «Шанба, нонуштадан сўнг» (Такрорий эшиттириш).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. «Ерни қадрланг!» деган эшиттириш.
21.25 Ўзбек классик куйларидан концерт.
21.55 «Ер-ёр». Бадиий фильм.

7 АПРЕЛДА ЯКШАНБА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
10.55 Эшиттиришлар программаси.
Рус тилида:
11.00 Болалар учун қўғирчоқ фильм.
11.10 «Звездочка» тележурнали.
11.40 «Оқ йўл». Бадиий фильм.
Ўзбек тилида:
13.00 Болалар учун. Тошкент область Оржоникидзе районидаги 16-мактаб бадиий ҳаваскорларининг концерти.
13.30 «Ленин Кремлда». Ҳужжатли фильм.
14.00 Х. Тўхтабоев. «Сеҳрли қалпоқча». Болалар учун телепостановка.
15.00 «Буни ҳамма билиши керак».
15.25 «Цирк майдонида» (Олег Попов иштирокида).
16.00 Москва кўрсатади. Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун. «Фрунзевец» газетасининг 50 йиллигига бағишланган эшиттириш Тошкентдан олиб кўрсатилади.
17.55 Эшиттиришлар программаси.
(Рус тилида).
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.15 Ўзбек ва рус тилларида геологлар кунига бағишланган эшиттириш.
Ўзбек тилида:
19.15 Телевизион янгиликлар.
19.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
20.15 «Журналист». Бадиий фильмнинг иккинчи серияси (рус тилида).
22.00 Қўшиқ ёзувчи шоирлар. Ҳабибий.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
11.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Олий математикадан ўзбек ва рус тилларида машғулот.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
13.00 Телевизион календарь.
13.30 «Кутинг бизни, юлдузлар». Репортаж.
14.00 Ўсмирлар учун. «Фанга йўл» деган эшиттириш.
15.00 Ўқувчилар учун. «Дўстларимиз саломи».
15.30 Физкультура ва спорт.
16.00 Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун. «Фрунзевец» газетасининг 50 йиллигига бағишланган эшиттириш Тошкентдан олиб кўрсатилади.
16.30 Рангли телевидение программаси.
18.00 Хоккей бўйича СССР кубоги учун ярим финал ўйинлари.
20.45 Музикали киоска.
21.15 Қишлоқ клуби.
22.15 «Мен севган киши». Бадиий фильм.
23.45 «Етти кун». Халқаро программа.
00.30 ФУТБОЛ БЎЙИЧА ЕВРОПА БИРИНЧИЛИГИ. ИТАЛИЯ — БОЛГАРИЯ ўртасидаги ўйиннинг иккинчи тайми Болгариядан олиб кўрсатилади.
01.15 Москва эшиттиришларининг охири.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ
Қирғиз тилида:
17.00 Экран—болаларга.
17.20 Телеочерк.
17.40 Музикали эшиттириш.
18.10 «Денгиз оша, тоғлар оша». Кинопрограмма.
19.10 Қомуз куйлари.
19.40 Эшиттиришлар программаси.
Рус тилида:
19.45 Экран — болаларга.
20.00 Якшанба калейдоскопи.
20.50 «Учрашув». Телеочерк.
21.10 Эфирда «Мелодия».

8 АПРЕЛДА ДУШАНБА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Болалар учун ўзбек тилида. В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар.
Рус тилида:
18.25 Телевизион янгиликлар.
18.40 Маҳаллий ҳарбий бошқарув органларининг 50 йиллигига бағишланган эшиттириш.
19.00 «Тонг ва бахт куйчиси». Адабий эшиттириш.
19.30 Реклама ва эълонлар.
19.40 Эшиттиришлар программаси.
Ўзбек тилида:
19.45 Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллигига бағишланган эшиттириш. «Халқаро пролетариат доҳийси ва устози».
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.20 «Ярим аср йилномаси» циклидан кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмларнинг 1931 йил ҳақидаги серияси.
21.05 Жаҳон ҳафта ичида.
21.25 Телевизион театр. Ҳ. Нуъмон, А. Шораҳмедов. «Ота» (иккинчи қисми).

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
Ўзбек тилида:
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун. «Адабиёт ва санъатни билинг ва севинг!» циклидан Ҳамид Олимжон ижоди ҳақида эшиттириш.
18.30 Эстетика. «Социалистик реализм».
19.00 Студентлар учун назарий механикадан машғулот.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 Интервидение. «Музика тўлқинида».
21.00 Ўқувчилар учун. «Пионерия» телевизион агентлиги.
21.30 Марксизм-ленинизм асослари мактаби тингловчилари учун. КПСС тарихи.
22.00 А. Хазанов. «Икки йил ва бутун умр». Телеспектакль премьераси.
23.30 «Вақт» информацион программаси.
24.00 Москва эшиттиришларининг охири.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ДУШАНБА КЎРСАТАДИ
Тожик тилида:
18.00 Экран—болаларга.
18.30 «Енимизда шундай киши яшайди». Репортаж.
19.00 Янгиликлар.
19.10 Музика жанрлари.
19.40 Телевизион театр. Тожикистонда хизмат кўрсатган артист Н. Ғиёсов ижодига бағишланган эшиттириш.
Рус тилида:
20.35 «Жангга киришаман». Бадиий фильм.
22.00 Янгиликлар.
22.10 Ҳужжатли фильм.
22.40 «Мен Ўрта Осиёни севаман» деган эшиттириш.

КИНО

6 АПРЕЛДА

Эркак ва аёл — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 7 ярим ва 9-15 минутда).

Икки дил достони — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кечқурун).

Қасос — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кечқурун).

Сергей Лазо — Ғ. ҒУЛОМ номли (кечқурун).

7 АПРЕЛДА

Эркак ва аёл — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9-15 минутда).

Икки дил достони — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Қасос — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Сергей Лазо — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 6/IV да Майсаранинг иши, 7/IV да кундуз Олтин калитча, кечқурун Риголетто.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/IV да Маҳтумқули, 7/IV да Қалам қошлигим 8/IV да Қизбулоқ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Ургатилган шерлар аттракциони. Раҳбари Борис ДЕНИСОВ. РСФСРда хизмат кўрсатган артист Борис ВЯТКИН иштирок этади. Томошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да бошланади Билетлар сотилмоқда.

ИШГА ТАКЛИФ

«Узэлектромонтаж» махсус трестининг

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА

Тошкентда ишлаш учун

электромонтёр-монтажчилар, махсус машиналар шофёр-машинистлари, 5-6 разрядли автослесарлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент-84, Педагогика кўчаси, 75 уй, Нижний тупги. Телефон 5-02-26.

Х. С. СУЛАЙМОНОВА НОМЛИ ТОШКЕНТ СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИГА

экспертлар: бухгалтер, қурувчи инженер, малакали машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 115, Чилонзор кўчаси, 29-уй. Телефон Ж-7-23-55.

ТОШКЕНТ ЁҒ-МОЙ КОМБИНАТИГА

катта аппаратчилар, химия аппаратларига хизмат қилиш бўйича 4—6 разрядли аппаратчилар, полиграфия ускуналарининг 5—6 разрядли созловчилари ва слесарлари, 3—4 разрядли упаковшчиклар, маҳсулотни тортиш бўйича 4 разрядли ишчилар, 3—4 разрядли печатчилар, 4—6 разрядли электриклар, ёрдамчи ишчилар, юкчилар, электропогрузка бошқарувчилари, ишчилар

КЕРАК

Меҳнат хақи вақт бай-мукофот тариқасида тўланади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Жарқўрғон кўчаси 47-уй, кадрлар бўлими (7, 12 26, 50-автобусларнинг «Ёғ-мой комбинати» бекати). Телефонлар: В-3-18-49, В-3-24-10, В-3-25-45.

ТОШКЕНТ ЭКСКАВАТОР ЗАВОДИГА

инженер-технологлар, I, II ва III категорияли конструкторлар, қуювчилар, механиклар, граждан мудофааси штаби бошлиғи, қўриқлаш бошлиғи, 2-5 разрядли токарлар, электропеч ва индукцион печларда ишлаш учун 2-5 разрядли пўлат эритувчилар, 2-4 разрядли қуювчилар, 1-3 разрядли шихтачилар, деҳқонлар, 1-3 разрядли стерженчилар, 1-4 разрядли қолипчилар, 3-5 разрядли фрезерчилар, 1-3 разрядли пармаловчилар, 2-5 разрядли темирчилар, 1-3 разрядли прессчилар, 1-3 разрядли штампачилар, 2-5 разрядли электр пайвандчилар, слесарлар: 2-5 разрядли йиғувчилар, 2-5 разрядли метал-конструкцияларини йиғувчилар, 2-5 разрядли монтажчилар, 3-6 разрядли асбобсозлар, саноат ускуналари ремонти бўйича 3-5 разрядлилар, вентиляция бўйича 3-5 разрядлилар. Меҳнат ҳақи ишбай асосида тўланади: 2-4 разрядли газ пайвандчилар, 2-4 разрядли газ билан қирқувчилар, 3-5 разрядли дурадгорлар, 2-3 разрядли ғишт терувчилар, 1-4 разрядли металл қирқувчилар. Меҳнат ҳақи ишбай асосида тўланади.

цехларга ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Юқорида кўрсатилган мутахассисликлар бўйича шогирдлар қабул қилинади.

Чилонзор, Височовольтний массивлари ва «Йўлдош» (Сергели) шаҳарларидан қатнайдиган ишчилар завод транспортидан фойдаланадилар.

Болалар боғчаси, яслиси ва Иссиққўлда дам олиш уйи мавжуд.

Ёлғизлар ётоқхона ва прописка билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Огородная кўчаси, 15-уй кадрлар бўлими (4, 5-троллейбуслар; 21-автобуснинг «Заводская» бекати).

Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик министрлиги

«УЗРЕМСТРОЙТРЕСТ»ГА

қурувчи-инженерлар, прораблар, иқтисодчи, бухгалтер-ревизорлар, бухгалтерлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Б. Хмельницкий кўчаси, 59 «А» уй, 4-қават 25-хона, кадрлар бўлими.

ТОШКЕНТ 5-ҒИШТ ЗАВОДИ БОШҚАРМАСИГА

ҳисобчилар, тахловчилар, қуювчилар, олувчилар, электр монтёрлари

КЕРАК

Ёлғизлар ётоқхона билан, оилалилар — ярим йил муддатда квартира билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Носиров кўчаси, 188-уй (2-трамвай 9-автобуснинг «Ғалаба» боғи бекати).

Ўзбекистон ССР махсус монтаж ва қурилиш ишлари министрлиги

«САНИТАРИЯ-ТЕХНИКА ЖИҲОЗЛАРИ» ЗАВОДИГА

тайёрловчи ишчилар — слесар-сантехниклар, вентиляциячилар, бош бухгалтер (саноат ҳисоботи билан таниш бўлган) меҳнат ва маош бўлими бошлиғи

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Глинка кўчаси, 3-уй телефон 5-29-62.

«УЗБЕКЭНЕРГОРЕМОНТ» КОРХОНАСИГА

токарлар, фрезерчилар, рандачилар, станок жиҳозлари, электр ва пневмо асбоблар, турбин ва қозонлар ремонти бўйича слесарлар, электр жиҳозлари ремонти бўйича электрослесарлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Тимирязов кўчаси, 2-уй.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

1968 йил 17 апрель кундуз соат 2 да, Тошкент давлат медицина институти санитария-гигиена ва педиатрия факультетларининг илмий совети мажлисида (морфология корпуси) медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Н. С Солиева: «Столбняк ва стафилокок анатоксинининг иммунологик эффективлиги» деган темада;

биология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

С. Фаёзова: «Ўрта Осиё заҳарли илонлари — гюрза ва афаларнинг заҳари таъсири натижасида жигарда юз берадиган морфологик ва баъзи бир гистохимик ўзгаришлар (экспериментал тадқиқотлар)» деган темада;

* * *

17 апрель кундуз соат 2 да, даволаш ва стоматология факультетларининг илмий совети мажлисида (акт зали) медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

С. Баҳромов: «Ўткир лейкоз касаллигидаги аутоиммун процесслар» деган темада;

А. Е. Оталиев: «Ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак тешилган яралари тикилгандаги узоқ муддатдан сўнг кузатиладиган натижалар ва ошқозоннинг функционал-морфологик ўзгаришлари» деган темада

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (К. Маркс кўчаси, 103-уй).

1968 йил 17 апрель кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника ва математика фанлари бўлимининг физика-математика фанлари бўйича бирлашган илмий совети мажлисида (Обсерватория кўчаси, 85-уй, физика-техника институтининг конференц-зали) физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

И. З. Каримова: «Олтин аралашмали германийнинг мувозанатсиз электр ўтказувчанлигини кучли электр майдонларида текшириш» деган темада:

Х. З. Эшмуҳамедов: «Юлдузларнинг бешта тарқоқ тўдаларини фотометрик тавсифлари ва ҳусусий ҳаракатлари бўйича тадқиги» деган темада.

Диссертациялар билан академия кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

18 апрель кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университетининг химия фанлари бўйича илмий даражалар бериш илмий совети мажлисида (Университет, кўчаси, химия факультети, кутубхона зали) химия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Х. Исаев: «Ғўзадаги баъзи бир моддаларни кимёвий ўрганиш» деган темада;

А. Одилов: «Баъзи бир модификациялашган ва бўялган целлюлоза намуналарни инфра қизил спектроскопияси» деган темада.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

18 апрель кундуз соат 12 да, Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг бирлашган илмий совети мажлисида (Қизил Октябрь қишлоғи, 60-аудитория) қишлоқ хўжалик фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун.

Р. С. Анобиров: «Бухоро области шўрҳок тупроғи шароитида сабзавот экинлари бўлиқ майсасини ундириш ва ҳосилдорликни кўпайтириш усуллари» деган темада;

биология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

И. Эгамбердиев: «Ўзбекистоннинг жанубида полиз хон қизи — полиз экинларининг зараркунандаси сифатида» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин. (Тошкент область, Қизил Октябрь қишлоғи).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
6 апрелда
Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист
ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА
иштирокида
ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
7 апрелда
Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада артистларининг
КОНЦЕРТИ
Концертда Фахритдин УМАРОВ ва бошқалар иштирок этади.
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

БИРЛАШГАН НАШРИЕТГА
полиграфия ускуналарини созловчилар, ҳарф терувчи-акцидентчилар, қўлда ҳарф терувчилар, слесарлар, автослесарлар, автоэлектриклар, электр монтёрлари, шогирдлар ва фаррошлар
КЕРАК
Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти Правлениеси коллективи «Билим» жамиятининг референти С. Ғ. Пўлатовга отаси

Ғафур ПУЛАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4-бет — «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор — В3-02-49 дан В3-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33; В3-29-09; масъул секретарлар — В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — В3-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3-27-57; ахборот бўлими — В3-65-57; эълонлар бўлими — В3-81-42.

6 АПРЕЛЬ, 1968 Й. Р. 05787. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр №. 2377.